

INLEIDING

- Goedemiddag dames en heren
- Fijn u te mogen begroeten op onze Nieuwjaarsbijeenkomst.
- In een wereld, een maatschappij die steeds sneller verandert, waar belangrijke keuzes voor de deur staan, is persoonlijk contact van grote waarde. Persoonlijk contact met u, met bewoners en met andere belanghebbenden. Echt in gesprek zijn met elkaar.
- Een land of een organisatie kan niet geleid worden door afstand en populaire oneliners.
- Het is nu misschien wel meer dan ooit belangrijk om gezamenlijk bruggen te bouwen en in gesprek met elkaar te blijven - in plaats van letterlijk of figuurlijk twitterend over elkaar, de samenwerking te zoeken.
- We staan aan de vooravond van ingrijpende ontwikkelingen. Denk aan de energietransitie met alle kansen en uitdagingen die daarmee gepaard gaan. We boeken langzaam maar zeker belangrijke vooruitgang in Groningen en daarnaast kiezen we op 15 maart natuurlijk een nieuwe Tweede Kamer, waarna een nieuw kabinet haar opwachting zal gaan maken.
- Maar voordat ik verder daarop in ga, start ik in het mooie Noorden van ons land, Groningen.

[Deel 1 - Groningen]

- Eén ding is zonneklaar: de impact die de gaswinning heeft op Groningen en de Groningers is nog steeds voelbaar - en dat moeten we ons blijven realiseren.

- Wel zie ik dat een aantal zaken de goede kant begint op te gaan:
 - Ik noem de daling in seismiciteit als gevolg van de verschillende maatregelen die genomen zijn rondom de gaswinning. De aardbevingen zijn zowel in aantal, als in kracht afgenomen. Dit is goed nieuws voor iedereen.
 - Ik ben ook blij om te zien dat de Nationaal Coördinator Groningen en zijn team nu ferm in het zadel zitten. Een vol jaar geven zij al invulling aan het Meerjarenplan en dat begint nu ook voor de bewoners merkbaar te worden. Het CVW draait op volle kracht en daarmee is NAM op afstand.
 - Ruim 8 op de 10 schademeldingen is in overleg met de bewoners reeds afgehandeld. We hebben het dan over een aantal van 65.000 sinds 2012. Dat was het moment van de aardbeving bij Huizinge; dit jaar 5 jaar geleden.
- Vooruitgang zie ik ook terug in de reacties op mijn kijk op gasdeling in mijn speech van vorig jaar. Na aanvankelijke scepsis ben ik extra blij te zien dat dit onderwerp nu in meerdere verkiezingsprogramma's is opgenomen.
- Vanzelfsprekend omarmt NAM het initiatief van een nieuwe gedragscode waar NOGEPA, de brancheorganisatie van olie- en gasproducten, momenteel mee bezig is. Daarin komt ook aandacht voor maatregelen in de omgeving van een mijnbouwlocatie. Samen met de overheid wordt gekeken hoe daar invulling aan gegeven kan worden, inclusief op welke wijze de verdeling van lusten en lasten in algemene zin geborgd kan worden bij energieprojecten.
- We mogen terugkijken op een goed proces rondom het instemmingsbesluit van Minister Kamp voor de Groningse gaswinning. Ik

denk aan het Winningsplan, dat NAM op verzoek van de minister heeft ingeleverd. Maar ook aan vele wetenschappelijk onderzoeken, onafhankelijke reviews en verschillende consultatierondes en zienswijzen van directbetrokkenen.

- En...u kent me. Ik heb een speciaal plekje in mijn hart voor innovatie. Ik vind het dan ook fantastisch te zien dat door aardbevingen er ook ruimte voor innovatieve ideeën ontstaat. Een mooie 'silver-lining'. We hebben nu 3 succesvolle rondes gehad, waarbij ondernemers die innovatieve oplossingen voor aardbevingsbestendig bouwen hadden bedacht, deze verder hebben kunnen ontwikkelen met topinstanties als TNO, TU Delft en TU Eindhoven. Elke keer ben ik zeer positief verrast over de creatieve geest om problemen als kansen te zien en in oplossingen te denken. Deze schitterende innovaties worden nu toegepast bijvoorbeeld bij de aardbevingsbestendige nieuwbouw.
- Zijn we er dan? Nee, nog absoluut niet. Want naast de tekenen van vooruitgang zijn er natuurlijk ook aspecten waar ik mij zorgen over maak. Of waarbij progressie nog niet of onvoldoende zichtbaar - laat staan voelbaar - is voor de bewoners. En dat laatste is het belangrijkste ijkpunt.
- Door het samen bouwen aan kennis in de afgelopen jaren en het grondig gebruik van data, begrijpen we steeds beter wat schade heeft veroorzaakt. Niet elke scheur in een woning wordt door een aardbeving veroorzaakt. Dat kan bijvoorbeeld ook een andere oorzaak kennen. Echter, dit leidde tot een "van het kastje naar de muur" gevoel bij de bewoners en dus tot frustratie. Daar zijn recent goede stappen gezet

door de NCG waardoor er nu één loket is. Dit ondersteunen wij van harte.

- Ook komen er nieuwe onderwerpen bij. Dat geldt onder meer voor de versterkingsuitdaging waarin het centraal stellen van de bewoner en het hanteren van consistente, passende normen essentieel zijn, maar qua tempo tegelijkertijd uitdagingen geeft.
- Een ander aspect wat ik graag wil benoemen is de opkoopregeling. Toen ik aantrad als algemeen directeur, nu ruim 2 jaar geleden, gaven bewoners in gesprekken met ons aan, dat zij soms letterlijk vast zaten in hun huis. Daarom zijn we aan de slag gegaan met het idee van de opkoopregeling. Een taaie opdracht, mede vanwege de zorgen over verstoring van de huizenmarkt en het per ongeluk aanwakkeren van de krimp. De NCG heeft dit idee vorig jaar als pilot uitgevoerd – rond de 50 huishoudens zijn toegelaten tot de proef Koopinstrument. Binnenkort kunnen we de evaluatie tegemoet zien.
- Daarnaast zou ik het toejuichen als bewoners beter ontzorgd worden via een versnelde schadeafhandeling.
- Vorig jaar gaf ik aan, dat voor NAM het principe ‘schoenmaker blijf bij je leest’ moet gelden. Zowel voor de uitvoering van complexe schade- en versterkingsactiviteiten, als voor kwaliteitsbeoordeling van bedrijven, technische criteria etcetera. Onafhankelijkheid en transparantie zijn hier de kernbegrippen.
- In de Tweede Kamer heb ik aangegeven dat **NAM op grotere afstand** **bespreekbaar** voor ons is, mits men niet verwacht dat we een blanco cheque gaan uitschrijven.

- Vandaag wil ik ook hier helder over zijn en dit deel afsluiten met een vooruitblik: wat ons betreft stapt NAM uit de bovengrondse aspecten met betrekking tot de schadeafhandeling en het versterken. Voorwaarde is dan wel dat we goede kaders met elkaar afspreken over redelijkheid en aansprakelijkheid.

[Deel 2 - NAM is meer dan Groningen]

- NAM is natuurlijk meer dan alleen Groningen. Ons bedrijf is van oudsher ook bekend van de oliewinning in Schoonebeek. Ook daar was vorig jaar goed nieuws te melden. Na een pijp-in-pijp oplossing voor de vernieuwing van de 45 kilometer lange waterinjectieleiding kon de olieproductie weer succesvol hervat worden. Ook deze oplossing was zeer innovatief en de twee firma's, te weten HAK en aQuintance, hebben hier zelfs een wereldwijde innovatieprijs mee gewonnen!
- Naast deze twee bekende velden, produceren we uit zo'n 145 kleine gasvelden; zowel op land als op zee. Zo'n 30% van het Nederlandse aardgas komt uit die kleine velden.

[contact]

- Ook bij deze locaties hechten we waarde aan persoonlijk contact met omwonenden.
- Al met al voerden we vorig jaar maar liefst 10.000 persoonlijke gesprekken; met de NAM-informatietruck langs alle Twentse straatmarkten, tijdens inloopdagen, open dagen, locatiebezoeken, en tal van andere gelegenheden. Dat heeft tot veel inspirerende ontmoetingen geleid – ontmoetingen die over en weer bijdragen aan begrip.

- Dat ervaren we overal: in Rotterdam, op Ameland, in Twente, Anjum, Coevorden en al die andere plaatsen en dorpen waar NAM een respectvolle buur wil zijn.
- Goede burens hebben goed contact met elkaar. Dat is precies wat ik in gesprekken met bewoners steeds weer ervaar. Wat mij betreft schreeven we het aantal persoonlijke gesprekken op naar minimaal 15.000 in het komend jaar. Ik zal daar zelf mijn steentje aan blijven bijdragen.
- En in het Friese Anjum zal dat aantal gesprekken zeker omhooggaan, dankzij het nieuwe regiokantoor dat dit jaar in het hart van het dorp open zal gaan. Een enorme steun voor de leefbaarheid in de regio.
- In dit verband meld ik u graag dat NAM zich kan vinden in het Fries Manifest, een initiatief van Friese overheden waarin opgenomen staat, dat als er gas gewonnen gaat worden in hun gemeenten, zij graag zien dat er aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Een mooi voorbeeld hoe je samen, in overleg en door te luisteren verder komt.

[Deel 3 - de toekomst van NAM en de energietransitie]

[energietransitie]

- NAM bestaat dit jaar 70 jaar. Een mens zou dan met pensioen gaan, maar NAM staat juist aan een nieuw begin. En dat heeft alles te maken met de energietransitie.
- Nederland is ervaringsdeskundige op het gebied van energietransities. Want voor wie het vergeten was: een eeuw geleden gingen we van kolen en turf naar aardgas. Turfsteken in Drenthe behoorde daarmee tot het verleden. NAM speelde destijds ook al een belangrijke rol.

- En nu staan we weer voor een grote omslag. Dit keer van fossiel naar duurzaam. Minister Kamp heeft recent de energie-agenda gepresenteerd. Daarin staat dat uiterlijk in 2050 de Nederlandse energievoorziening volledig duurzaam zal zijn.
- Ik bemerk echter, dat veel Nederlanders in hun hoofd al een stuk verder met de energietransitie zijn, dan dat feitelijk het geval is.
- Dat is positief, het getuigt van ambitie en laat zien dat de neuzen in de juiste richting wijzen. Ik houd van ambitie en ik geloof in vernieuwing en verduurzaming. Maar ... ik ben ook realist. En ik denk dat we dat allemaal moeten zijn. Het huidige percentage duurzame energie in Nederland bedraagt 7%. Dankzij de afspraken in het energieakkoord groeit dat percentage de komende 6 jaar naar 16%. En dat betekent dat in 2023, ondanks die belangrijke sprong vooruit, het leeuwendeel van onze energievoorziening – 84 procent – nog steeds afkomstig zal zijn uit een fossiele bron.
- “Maar Gerald, we maken toch meters met de aanleg van windparken op zee?”, zeggen mensen dan dikwijls tegen mij.
- En dan zeg ik: “dat is een hele goede stap waar ik voor de volle 100% achtersta. Maar”, moet ik ze er dan ook bij vertellen, “in de energie-agenda staat, dat de 5 geplande megawindparken in de Noordzee vanaf 2023 jaarlijks evenveel energie zullen leveren als anderhalf miljard m³ Groningse gasproductie. Dat is dus net zoveel energie als 23 dagen Groningen gasproductie.”
- Moeten we het daarom niet doen? Nee, dat hoort u mij absoluut niet zeggen. Het tegendeel. Ik wil alleen maar aangeven dat realisme in dit belangrijke dossier essentieel is.

[rol aardgas]

- Ik voorzie dan ook nog geruime tijd een belangrijke rol voor aardgas. En dan met name als aanjager van de energietransitie.
- Aardgas is immers de minst vervuilende fossiele brandstof. Wie naar de doelstellingen uit Parijs kijkt voor wat betreft de reductie van CO2-uitstoot, ziet dat Nederland door de aardgaswinning over veel 'laaghangend fruit' beschikt. Als we morgen alle kolen in onze energievoorziening door aardgas vervangen, geeft dat al een behoorlijke reductie.
- Maar wat mij betreft kan, mag, zo niet moet de transitie ambitieuzer. Een goede invulling van de energietransitie geeft kansen op het gebied van werkgelegenheid en mogelijke economische groei. Ook geopolitiek is dat van belang. De wereld verandert en een goede economie met een bepaalde onafhankelijkheid qua energievoorziening maakt je weerbaarder.

[veranderingen NAM]

- Ook NAM als organisatie verandert; deels ingegeven door ontwikkelingen in de buitenwereld. Lees: o.a. de verlaging van de gaswinning en de lage gasprijs. Maar ook deels om zelf aan te passen en competitief te blijven voor de toekomst. Om optimaal wendbaar en flexibel te zijn, zodat we een belangrijke rol kunnen blijven spelen in de energievoorziening van Nederland.
- Collega's moeten laten gaan is moeilijk. Afgelopen jaar hebben 400 collega's en daarnaast een substantieel aantal contractors NAM verlaten. Je beseft dat dat wezenlijk wat doet met de mensen zelf, maar ook met

de werkgelegenheid in het Noorden. Maar soms is afscheid nemen nodig om relevant te blijven als organisatie in de toekomst.

- Ik zie verandering dan ook als kans. Het geeft ruimte aan innovatie in de meest brede zin van het woord. En juist daar kan NAM van grote waarde zijn in die energietransitie.
- Velen van u weten het, ik zeg vaak. NAM is eigenlijk een groot ingenieursbureau. Wij hebben de kennis, kunde en expertise op het gebied van opslag, transport en conversie van energie. Laten dat nu ook net de aspecten zijn, waar veel duurzame energiebronnen nog tegenaan lopen.
- Daarnaast beschikken we over een uitgebreide infrastructuur - zowel op land als op zee. Slim samenwerken tussen NAM en leveranciers van duurzame energie is dan ook mijn devies.
- Daar wordt al hard aan gewerkt, kan ik u met trots melden. Zeer binnenkort zullen wij samen met Eneco een concrete stap gaan zetten. In twee pilots gaan we onderzoeken of we zonneweides op onze locaties kunnen gaan realiseren. Samenwerking met onze burens staat daarbij centraal. Op deze manier leveren wij een bijdragen aan het halen van de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeentes en regio's, waar NAM actief is. We kijken in eerste instantie naar de mogelijkheden op ons hoofdkantoor in Assen en op een productielocatie in Groningen.
- Daarnaast heb ik u nog meer nieuws te melden: NAM heeft zich aangesloten bij de zgn. TransitieCoalitie in Nederland. Een prachtig initiatief gestart door 5 organisaties: te weten Eneco, Van Oord, het Rotterdamse Havenbedrijf, Siemens en Shell. Doel is een gezamenlijke oproep te doen aan de Nederlandse overheid om hoge prioriteit te geven aan de energietransitie en deze te versnellen. Deze Coalitie is

tijdens de Nationale Klimaattop, die eind oktober door Premier Rutte en staatssecretaris Dijkema georganiseerd werd, gelanceerd. Ondertussen hebben zich al meer dan 50 bedrijven aangesloten en dat is zeer veelzeggend!

[Deel 4 - bespiegelingen en een toast]

- Tot slot - ik begon mijn speech met de constatering dat de toon van het debat helaas vaker de overhand heeft dan de inhoud van het debat. Daar heeft niet alleen NAM mee te maken, maar iedereen in Nederland. Dat baart mij zorgen.
- Het uit zich o.a. in het diskwalificeren van gerenommeerde experts en wetenschappers. Mensen die jaren gestudeerd hebben en onderzoek hebben verricht, worden niet meer geloofd wanneer hun inzichten niet overeenkomen met een vooraf gewenste uitkomst. Je ziet het in veel maatschappelijke debatten terugkomen, dus ook in het debat rondom gaswinning. Het grotere geheel wordt daarbij uit het oog verloren, wat zo essentieel is voor zo'n belangrijk dossier als energie.
- Ik heb daar nu niet het antwoord op, maar het is wel belangrijk dat we ons daar met zijn allen meer bewust van zijn en daar rekening mee houden.
- Ik wens eenieder in 2017 dan ook veel schoonheid van het naar elkaar luisteren toe.
- Ik houd dan ook heel graag persoonlijk contact met u, met de bewoners en alle andere belanghebbenden.
- Ik eindig met u te danken voor uw aandacht en u uit te nodigen het glas samen met mij te heffen. Proost!